

Hållbarhetsrapport

2023

Denna hållbarhetsrapport avser verksamhetsåret 2023 och omfattar det kommunala bolaget Luleå Miljöresurs AB (Lumire). Den har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen (ÅRL) och är inspirerad av riktlinjer från Global Reporting Initiatives (GRI) och European Sustainability Reporting Standards (ESRS), men de har inte tillämpats fullt ut. Från och med 2025 kommer Lumire att omfattas av Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), och förberedelser pågår för att anpassa redovisningen till de nya kraven.

Innehållsförteckning

GENERELL INFORMATION

Tillsammans mot en hållbar framtid	3
Året i korthet	5
Det här är Luleå Miljöresurs	6
Hållbarhet på Lumire	10
Väsentliga hållbarhetsområden	12
Hållbarhetspolicy	12
Hållbarhetsrisker	13

MILJÖ

Resurser och cirkulär ekonomi	15
Klimatbegränsning	19
Vatten och sanitet	21

SOCIAL HÅLLBARHET

Medarbetare	25
Kompetensförsörjning och rekrytering	28
Samarbeten	29

AFFÄRSETIK

Forskning och utveckling	30
Uppförandekod och etiska riktlinjer	32

Bilagor	33
---------	----

Tillsammans mot en hållbar framtid

2023 har varit ett år präglad av framsteg, utmaningar och lärdomar för Lumire. Vi har fortsatt vår resa mot en mer hållbar framtid, styrda av vår vision "Tillsammans gör vi Luleå hållbart!". Denna vision, som vi antog 2022, har gett oss en tydlig riktning i vårt arbete och påminner oss om vikten av att skapa långsiktiga lösningar för miljö och samhälle i nära samarbete med våra medarbetare, kunder och partners i Luleå kommun.

Vår vision är inte bara ord – det är ett löfte om att vi tillsammans arbetar för en bättre framtid för Luleå. Vi ser vårt ansvar som en viktig aktör i kommunen när det gäller att skapa ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart Luleå. Vårt arbete sträcker sig från att säkra rent dricksvatten och effektivt hantera avfall, till att hitta innovativa sätt att cirkulera resurser för att minimera miljöpåverkan.

Under 2023 har vi fortsatt utvecklingen av ÅVC 24/7, som har gjort återvinning mer tillgänglig för våra kunder genom att erbjuda möjligheten att återvinna dygnet runt. Detta initiativ har varit mycket uppskattat och visar hur vi genom teknologiska innovationer och digitala lösningar kan förbättra vår service och samtidigt minska miljöpåverkan.

Vi påbörjade även en viktig omställning av vår tunga fordonsflotta, och vi är stolta över att ha tagit vårt första insamlingsfordon som drivs på biogas i drift under året. Detta är ett betydande steg i vår strävan att minska våra utsläpp och arbeta för en fossilfri verksamhet.

Omställningen av vår fordonsflotta visar vår ambition att kontinuerligt söka förbättringar som gynnar både miljön och invånarna i Luleå.

Per Ekervhen, VD Lumire, Luleå Miljöresurs AB.

Strategiska beslut för framtiden

Ett av de viktigaste besluten under året var kommunfullmäktiges antagande av nya ägar-direktiv för Lumire. Dessa direktiv ger oss en stark grund för att fortsätta utveckla vår verksamhet inom avfalls- och återvinningsområdet samt vatten och avlopp. Vi har också fått uppdraget att leda utvecklingen av Luleå kommuns avfallsplan och VA-plan, vilket ytterligare förstärker vårt ansvar för att säkerställa en hållbar framtid för kommunen.

En stor utmaning under året var branden i våra lokaler på Storheden, vilket påverkat vår verksamhet avsevärt. Trots detta har vi, med hjälp av våra dedikerade medarbetare, lyckats hålla igång verksamheten. Vår förmåga att snabbt anpassa oss och fortsätta vårt arbete trots svårigheter visar på vår starka resiliens som organisation.

Släckningsarbete vid branden på Storheden.

Personal och arbetsmiljö

Våra medarbetare är kärnan i vår verksamhet, och vi arbetar ständigt för att säkerställa en god arbetsmiljö. Under 2023 har vi gjort framsteg men också mött utmaningar, särskilt när det gäller sjukfrånvaron som uppgick till 4,29 %. Vi har initierat en fördjupad analys för att bättre förstå orsakerna till detta och för att kunna implementera åtgärder som förbättrar välbefinnandet för våra medarbetare.

Miljö- och klimatansvar

Vi ser vårt arbete med vatten och avlopp som en grundsten i vårt miljöansvar. Under året har stora VA-projekt som Östralänken och Råneå-vattenledning fortsatt enligt plan. Dessa projekt säkerställer att Luleå kan möta framtidens behov av vattenförsörjning på ett hållbart sätt.

Ett annat viktigt fokusområde för oss är det tekniska vattenprojektet inom Luleå Industripark. Detta projekt, som Lumire leder, syftar till att skapa en hållbar vattenlösning för industrin och bidrar samtidigt till att minska trycket på den lokala vattenförsörjningen.

Vi förbereder oss också för övergången av insamlingsansvaret för förpackningsmaterial från producenter till kommunen, som träder i kraft 2024. Under året har vi tagit fram en handlingsplan för hur fastighetsnära insamling ska implementeras, vilket kommer att förbättra återvinningen och förenkla för våra invånare.

Tillsammans, med våra ägare, partners, kunder och medarbetare, är vi fast beslutna att fortsätta vår resa mot ett hållbart Luleå.

Per Ekervhen vid lanseringen av ÅVC 24/7.

Året i korthet

7

MILJONER M³ DRICKSVATTEN

Som Norrbottens största livsmedelsproducent levererar vi sju miljoner m³ dricksvatten årligen. Vår avloppsverksamhet renar årligen tio miljoner m³ spillvatten. Vi producerar två miljoner m³ grön biogas, den driver bland annat ett antal bussar i Luleås kollektivtrafik, samt delar av våra insamlingsfordon och tjänstebilar

51 000

TON AVFALL

Vi hanterar närmare 51 000 ton avfall per år som vi samlar in från 41 900 hushåll och 700 företag i Luleå och via våra återvinningscentraler och våra avfallsanläggningar. Under 2023 hade vi dryga 385 000 besökare till våra återvinningscentraler.

159

MEDARBETARE

Våra medarbetares insatser och kompetens har varit avgörande för att uppnå våra framsteg. Med 159 årsarbetare, varav 70 % män och 30 % kvinnor, arbetar vi ständigt med att förbättra arbetsprocesser och öka effektiviteten i hela bolaget.

443

MKR NETTOMSÄTTNING

Nettoomsättningen under 2023 var dryga 443 MKr.

NYTT

HUVUDKONTOR

Under hösten 2023 flyttade vårt huvudkontor in i nya lokaler på Ytterviken. För att använda våra gemensamma resurser på ett medvetet och effektivt sätt och för att hushålla med naturens resurser har vi möblerat och inrett kontoret med återbrukade möbler och konst.

BRAND

PÅ STORHEDEN

Trots utmaningar som branden på Storheden har vi fortsatt att leverera trygga och säkra tjänster. Vår förmåga att snabbt återhämta oss och fortsätta driften visar på den starka organisation vi har byggt. Våra medarbetares engagemang och vår förberedelse för oväntade händelser gör att våra samhällsviktiga funktioner fungerar.

Det här är Luleå Miljöresurs AB

Lumire, Luleå Miljöresurs AB, är ett kommunalt bolag för vatten, avlopp, biogas samt för återbruk, återvinning och avfallshantering. Vi ägs av Luleå Kommunföretag AB och är en central aktör inom stadens hållbarhetsarbete.

Vi säkerställer att alla Luleåbor har ett friskt och välsmakande dricksvatten i kranen och att resurser och avlopp tas om hand på ett cirkulärt sätt. Genom att producera biogas bidrar vi till en hållbar energiomställning.

Vi deltar i stor utsträckning till att forma den framtida staden och landsbygden och är därmed en viktig förutsättning för Luleås tillväxt. Genom att samordna vatten- och avfallsfrågorna i samma bolag är vi en stark aktör inom hållbar miljöteknik och samhällsbyggnad.

Ägande och styrning

Lumire är ett kommunalt bolag och ett viktigt instrument för kommunens ansvar att bedriva en långsiktig effektiv verksamhet inom avfalls- och återvinningsområdet samt, vatten och avloppsområdet. Utöver det ansvarar bolaget för att äga och utveckla anläggning för biogasproduktion med därtill relaterad verksamhet. Bolaget skall arbeta för ett hållbart Luleå med krav på en aktiv verksamhetsutveckling inom ovan beskrivna verksamhetsområden. Lumire är även ansvarig för att leda arbetet med framtagning av Luleå kommuns avfallsplan och renhållningsföreskrifter samt Luleå kommuns VA-plan. Bolagets verksamhet skall bygga på en långsiktig, miljöriktig och social hållbarhet där bolaget aktivt ska bidra till att uppfylla kommunens miljö- och klimatmässiga målsättning.

Ägardirektiv för Luleå Miljöresurs följs årligen upp på bolagsstämman. På så sätt har styrelsen möjlighet att ta ställning till om vi uppnår målen i ägardirektivet eller om något behöver justeras för att uppnå dessa. Under 2023 rapporterade vi till vår ägare via plattformen Stratsys. Syftet med att använda plattformen är att genom systematiskt och fortlöpande arbete utveckla och säkra verksamhetens kvalitet genom att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra vår verksamhet.

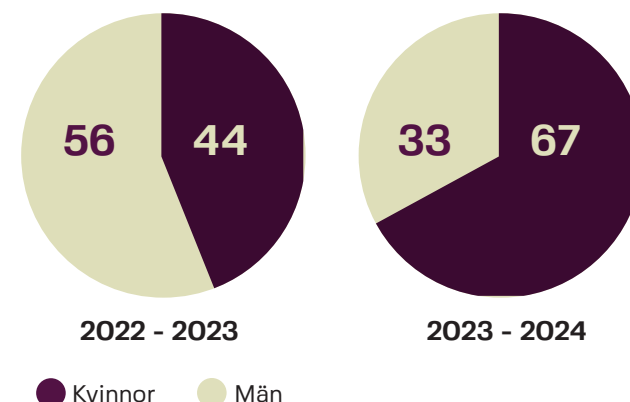
Luleå Miljöresurs styrelse är politiskt utsedd och tillsätts av kommunfullmäktige i Luleå kommun, styrelsen väljs för fyra år. Fram till bolagsstämman 2023-03-29 bestod styrelsen av: Staffan Ek, ordförande. Mikael Boström, Baran Calisir, Eric Lundvall, Patrik Svanerud, Jurate Kumpiene, Lotta Lindgren, Yvonne Stålnacke, och Sari Hedlund. Fram till och med mars 2023 bestod styrelsen av 44 procent kvinnor och 56 procent män.

Efter bolagsstämman har styrelsen bestått av: Yvonne Stålnacke, ordförande, Mikael Boström, Anja Johansson, Mia Persson, Viveka Nordlund, Andreas Skarvö, Andreas Bergström, Lotta Lindgren och Jurate Kumpiene. Styrelsen arvoderas enligt kommunfullmäktiges beslut om ersättningar.

VD och ekonomichef, som tillika är sekreterare, deltar på styrelsemöten. Från och med april 2023 består styrelsen av 67 procent kvinnor och 33 procent män.

Styrelsen har haft elva styrelsemöten under året.

Procentuell fördelning mellan kvinnor och män i styrelsen.

Tillsammans gör vi Luleå hållbart

Lumires uppdrag handlar om grundläggande och livsviktiga samhällsfunktioner – att leverera dricksvatten, utveckla och rena spill- och dagvatten, bedriva återbruksverksamhet för att minimera avfall, ta hand om hushållens avfallsresurser samt äga och utveckla biogasproduktion. I enlighet med ägardirektivet ska vår verksamhet bygga på en långsiktig, miljöriktig och social hållbarhet. Där bolaget aktivt ska bidra till att uppfylla kommunens miljö- och klimatomfattiga målsättning, samt skapa förutsättningar för tillväxt. För att lyckas med detta behöver vi ha en hög kompetens och samverka för en hållbar utveckling i den kommun vi verkar i – Luleå kommun.

Vår vision **Tillsammans gör vi Luleå hållbart!** är en vägvisare som påminner oss om vart vi ska och vad som är viktigt för vårt bolag. Den hjälper oss att hålla fokus, visar riktning, ger energi och underlättar när vi behöver göra prioriteringar. I den dagliga verksamheten handlar vår vision om att tillsammans med andra aktörer i kommunen skapa en hållbar och fungerande livsmiljö för invånarna i Luleå kommun. Vi arbetar för och sprider kunskap om långsiktigt hållbara lösningar för ett rent och gott dricksvatten, ökat resursutnyttjande och ett minskat avfall i Luleå kommun.

Visionen är vår vägvisare som påminner oss om vart vi ska. För att nå dit behöver visionen konkretiseras genom strategiska mål och aktiviteter kopplade till dessa. I arbetet med att ta fram strategiska mål har vi valt fyra olika perspektiv;

- medarbetare,
- cirkulär utveckling
- ekonomi
- kund

För att styra mot visionen formulerade vi under 2023 en strategisk bolagsövergripande målbild. Målbilden togs fram utifrån ägardirektiv, bolagsordning, Luleå kommuns övergripande mål till 2040 samt vår vision och resultatet av vår kundundersökning.

De fyra bolagsövergripande målen för år 2023-2025 är:

- Vi är ett bolag med stolta medarbetare
- Vi driver utvecklingen för ett cirkulärt Luleå
- Vi har effektiva arbetssätt som skapar miljönytta
- Vi ger trygga leveranser och god service.

Samtliga verksamheter inom bolaget tar årligen fram delmål och aktiviteter kopplade till de fyra bolagsövergripande målen. Verksamheterna följs upp under året bland annat genom arbetsplatsträffar, uppföljning av ägardirektiv, interna- och externa revisioner, VD-dialog, ledningens genomgång, styrelsemöten, skyddskommittémöten, arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal.

Våra intressenter

En intressent är de olika grupper och individer som har ett intresse eller påverkas av Lumires verksamhet. Vi har ett brett spektrum av intressenter, från ägare och styrelse till invånare, företag, anställda och myndigheter. Den gemensamma nämnaren för dessa intressenter är en förväntan på att Lumire ska leverera samhällsviktiga tjänster på ett hållbart, miljömedvetet och robust sätt. För att upprätthålla vårt ansvar och uppnå våra mål måste vi upprätthålla en nära dialog och samarbete med dessa aktörer.

- Ägare och styrelse
- Kunder och medborgare
- Anställda
- Kommunala och regionala Myndigheter
- Kunder och samarbetspartners
- Branschorganisationer och leverantörer
- Nationella och internationella lagstiftare
- Media och allmänheten

För att förbättra och utveckla vårt hållbarhetsarbete i enlighet med intressenternas förväntningar kommer vi under 2024 genomföra en uppdaterad intressent- och väsentlighetsanalys. Detta då våra intressenter har utökats och kanske förändrats i och med det nya arbetsområdet VA. Avsikten är att både identifiera hur bolaget påverkas av vår omvärld och hur vi påverkar omvärlden.

Vi har en stor bredd i vår verksamhet, detta gör att vi har kontakter med ett stort spann av intressenter. Vår ägare och styrelse, medarbetare och fack, våra kunder – såväl privata

som verksamhetskunder, leverantörer, myndigheter, bransch- och intresseorganisationer, samhälle och skola, akademi, samarbetspartners och media – samtliga är intressenter som vi har kontakt med.

Under 2023 hade vi en löpande dialog med våra externa intressenter via bland annat vår kund-

service som hjälper våra intressenter såväl fysiskt som via telefon och mail, lumire.se, våra sociala medier samt olika former av intressentmöten/dialoger. Våra interna intressenter kommunicerade vi med genom fysiska möten, styrelsemöten, arbetsplatsträffar, medarbetarundersökning, medarbetarsamtal.

Kunddialog

Vi engagerar oss i kunddialoger genom regelbundna kundundersökningar för att förbättra tjänsterna och säkerställa att vi möter kundernas behov och förväntningar. Genom att erbjuda utbildning och information arbetar vi för att skapa långsiktiga beteendeförändringar som främjar ett hållbart samhälle.

För att förbättra kundupplevelsen införde vi ett nytt ärendehanteringssystem i januari 2023. Detta system underlättar kontakten med kunder genom att organisera alla ärenden med unika referensnummer, vilket gör det möjligt att följa upp och förbättra kundserviceprocesserna.

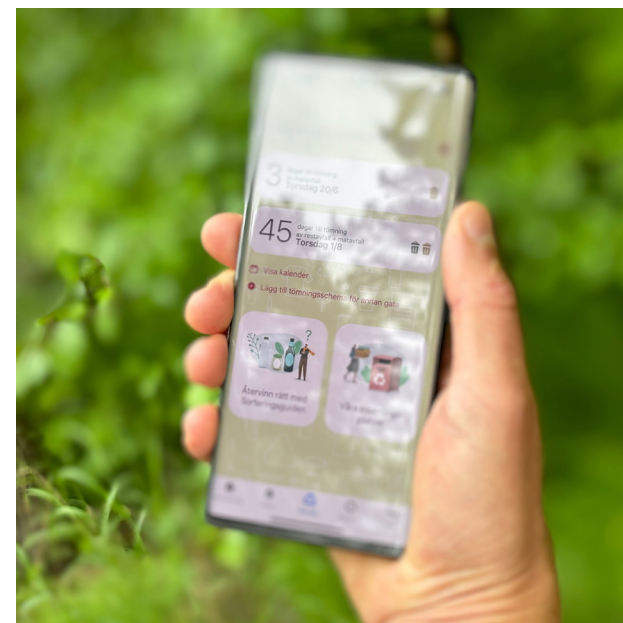
Lumires app erbjuder användaren praktiska funktioner för att underlätta avfallshantering och återvinning. Appen innehåller en sorteringsguide som hjälper användarna att enkelt ta reda på hur olika typer av avfall ska sorteras. Den ger tydliga instruktioner för återvinning och återanvändning av olika material och produkter. Användare kan se sitt personliga schema för avfallshämtning och få påminnelser om när det är dags att ställa ut sina avfallskärl. Det hjälper användaren att hålla koll på sina hämtningsdagar. Om det uppstår problem, som utebliven avfallshämtning eller trasiga återvinningskärl, kan användare enkelt göra felanmälningar direkt i appen. För att ta sig in på återvinningscentralen under obemänskade öppettider via 24/7 kan man även använda appen. Appen är under utveckling och under 2024 kommer användaren även kunna se sin vattenförbrukning i appen.

Varje år lämnar vi in statistik till våra branschorganisationer Avfall Sverige och Svenskt Vatten, på så sätt kan vi följa upp och jämföra nyckeltal med andra aktörer i branschen. På VA-sidan har Svenskt Vatten skapat ett verktyg för att kunna jämföra verksamheterna över landet, det kallas Hållbarhetsindex. Hållbarhetsindex utgår från 14 olika områden. Ser vi till kundnöjdheten som helhet gällande hur man upplever kranvattnets kvalitet är nio av tio positiva i Luleå, vilket ligger i linje med Sverigesnittet. När det gäller arbetet för att säkerställa tillgången till dricksvatten är siffran densamma; 90 % är nöjda, vilket också är i paritet med övriga landet. Något som är glädjande att se är att konsumtion av bordsvatten på flaska minskar. Att kunderna upplever färre störningar, som vattenläckage eller planerade avbrott är också positivt.

Vad gäller rapporteringen för avfallsidan så är Luleåborna som helhet nöjda med avfallshanteringen till och med lite mer nöjda än snittet i Sverige, 87 % nöjdhet i Luleå i jämförelse med Sverigesnittet på 83 %. När det gäller avfall, återvinning och återbruk var det tydligt att det efterfrågades förbättrad tillgänglighet på våra återvinningscentraler. Under 2023 öppnades därför möjligheten till ÅVC 24/7 på återvinningscentralerna Risslan, Antnäs och Råneå. Självservice eller ÅVC 24/7 innebär att kunderna har möjlighet att återvinna dygnet runt på våra återvinningscentraler Risslan, Råneå och Antnäs, det enda som krävs är en digital utbildning och nedladdning av Lumireappen. Utökade öppettider som möjliggör att återvinningen ökar, var och är

efterfrågat av våra kunder och en målsättning för oss. Det vi behöver jobba vidare med är att få fler att källsortera rätt och förstå vikten av att minska avfallsmängderna och cirkulera mer.

Något kundenkäten för avfall och återvinning visade var att alltför överväger att inte köpa nyproducerade kläder, vilket är positivt och gör att second hand-sektorn blir allt viktigare. Vi erbjuder både inlämning av trasig och hel textil samt att vi möjliggör cirkulering av det som kan leva vidare via samarbetspartners eller våra butiker Secondhandbutiken Samlat och Hållbarhetshuset.

I vår app har våra kunder alltid stöd nära till hands gällande våra tjänster.

Hållbarhet på Lumire

Hållbarhet är viktigt för oss såväl som för våra intressenter och det är en integrerad del i verksamheten och en självklar del i vårt dagliga arbete. Vårt hållbarhetsarbete utgår från vår vision, målbild och de globala målen i Agenda 2030. Vårt hållbarhetsarbete är integrerat med övrig verksamhetsstyrning och rapporteras via Stratsys. Viktiga riktlinjer och policyer som påverkar vårt hållbarhetsarbete är bland annat hållbarhetspolicyn, likabehandlingsplan, uppförandekod, riktlinjer för hållbara inköp, avfallsplan, vatten – och avloppsplan, dagvattenplan samt vår visselblåsarfunktion.

Globala hållbarhetsmålen

Vi har identifierat att vi påverkar flera av de 17 Globala målen men att vårt arbete främst knyter an till sex av målen. De sex målen ska inte isoleras varken från varandra eller från de övriga elva målen, men de kan hjälpa oss att hålla fokus i hållbarhetsarbetet med utgångspunkt i vår egen verksamhet.

De mål vår verksamhet främst knyter an till:

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

I våra vattenverk producerar vi dricksvatten av högsta kvalitet. Vi är Norrbottens största livsmedelsproducent och försörjer ca 90% av Luleborna med dricksvatten. Vi omhändertar och renar avloppsvatten i våra avloppsreningsverk. I reningsprocessen av avloppsvattnet bildas slam och slammet rötas i en rötkammare. I rötkammaren bildas biogas som vi använder för produktion av fordonsgas, uppvärmning av avloppsreningsverket eller elproduktion.

Mål 7: Hållbar energi för alla

Vi ser till att ditt avfall tas om hand, återbrukas eller återvinns. Vi hanterar stora mängder avfall som vi samlar in från både hushåll och företag. Avfall som inte kan, får eller bör återbrukas eller materialåtervinnas, det vill säga den rest som blir kvar när allt annat är sorterat, omvandlas till energi och värme i Boden.

Vi producerar biogas som vi använder för produktion av fordonsgas, uppvärmning av avloppsreningsverket eller elproduktion.

Under 2023 påbörjades vår energikartläggning. Att göra en energikartläggning av våra anläggningar innebär en systematisk genomgång av all energiförbrukning inom verksamheten för att identifiera var energin används och hur den kan optimeras. Syftet med energikartläggningen är att skapa en överblick över energianvändningen, hitta områden där energiförbrukningen kan minskas, och därmed förbättra energieffektiviteten samt minska kostnader och miljöpåverkan.

Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Vi är med och utvecklar metoder och tekniker för en hållbar avfallshantering och VA-bransch där vi ser avfallet som resurs. Vi arbetar med att informera och stödja kommunens medborgare i att minska mängden avfall och uppmana till en hållbar vattenanvändning. Luleå Industripark, som omfattar områdena Hertsöfältet och Svartön, är en central satsning för framtidens industri i regionen. Vi på Lumire, i samarbete med Luleå kommun och andra parter, fokuserar på att utveckla infrastrukturen för vatten- och avloppshantering, inklusive innovativa lösningar för kyl- och processvatten. Vi medverkar även i ett flertal forsknings- och utvecklingsprojekt som kan möjliggöra för en hållbar utveckling i vår bransch och region vi verkar i.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Inom Lumire har vi ett uppdrag som handlar om att vi tillsammans med alla Luleåbor ska skapa ett Luleå som både är bra för oss som bor här idag – men också för dem som ska bo här i framtiden. Att se till att människor har rent, gott dricksvatten i kranen, att vi jobbar för att det ska vara lätt att göra rätt. Att fler blir cirkulenter istället för konsumenter ligger oss varmt om hjärtat, precis som hållbarhet som helhet. Vi arbetar för att utveckla de resursflöden vi arbetar med genom att öka andelen återbruk och återvinning, minska våra utsläpp, producera hållbara drivmedel och återföra näringsämnen och energi till kretsloppet.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Vår verksamhet har stor påverkan på miljön, både de material vi samlar in från invånarna i kommunen men också vår egen verksamhets

användning av material och kemikalier. Vi arbetar aktivt med att hitta lösningar som minimerar miljöfarliga ämnen. Vår målsättning är att minska mängden kemikalier som krävs i vatten- och avloppsproduktionen.

En del av vårt uppdrag är att få fler att återanvända mer. Syftet är att minska avfallsmängderna och genom att använda andra hand i första hand eller på något annat sätt dela, låna eller återanvända material, kläder och prylar med varandra får vi en minskad miljöpåverkan. Second hand-butiken Samlat drivs i projektform tillsammans med Luleå kommun, Lulebo samt Diös. Vi har ett flertal olika samarbetspartners för olika event och aktiviteter som klädbytdagar, kurser och föreläsningar som ska inspirera till att fler väljer andra hand i första hand. På Secondhand-butiken Samlat finns kläder, accessoarer, skor och mindre prylar. I butiken Hållbarhetshuset som finns på Risslans återvinningscentral, kan du hitta allt från möbler till strumpstickor.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

Vi arbetar för att effektivt hantera resurser, där vi är en samhällsviktig funktion som planerar för ett växande Luleå såväl idag som

i framtiden. Vår verksamhet använder mycket energi och orsakar stora utsläpp av växthusgaser. Vi jobbar aktivt med att minska vår påverkan genom att ställa om egen verksamhet men även att öka allmänhetens medvetenhet och förståelse för hur hållbar produktion och konsumtion samt avfalls- och vattenhantering påverkar klimatförändringarna. Vi producerar biogas och återvinner samt arbetar med att reducera utsläpp av växthusgaser från våra fordon genom att fasa ut fordon med fossila bränslen. Vi deltar aktivt i forsknings-, utvecklings- och samarbetsprojekt som verkar för att hitta nya innovativa lösningar för att hantera de resurser vi hanterar på ett mer hållbart sätt.

Väsentliga hållbarhetsområden

Vi strävar efter att bidra till en långsiktig miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Utifrån det har vi identifierat följande väsentliga hållbarhetsområden:

Resurser och cirkulär ekonomi

Lumire är en av många nyckelaktörer i omställningen till en cirkulär ekonomi i Luleå där vårt bidrag är att möjliggöra ökad återvinning och återbruk, vilket minskar resursanvändningen. Vi arbetar aktivt med att uppfylla Luleå kommuns övergripande hållbarhetsmål och strävar efter att ständigt utveckla nya cirkulära lösningar.

Klimatbegränsning

Under 2023 har vi tagit steg för att minska utsläppen från vår verksamhet. Genom att byta ut en del av vår fordonsflotta till biogasdrivna fordon har vi minskat beroendet av fossila bränslen och bidragit till att sänka utsläppsnivåerna. Vi har också arbetat aktivt med energieffektivisering inom våra VA-anläggningar för att optimera energiförbrukningen och minska vår klimatpåverkan ytterligare.

Tillsammans med Luleå kommun och andra kommunala bolag deltar vi i initiativet Klimatneutral & naturpositiv, som syftar till att minska Luleås totala koldioxidutsläpp. Genom detta samarbete strävar vi efter att utveckla nya och innovativa lösningar som gör att vi kan uppnå målen om en klimatneutral stad och samtidigt skapa positiva effekter för naturen och ekosystemen.

Under året har vi initierat flera projekt för att nå dessa mål och fortsätter att utveckla långsiktiga strategier för att möta framtidens klimatutmaningar.

Vatten och sanitet

Som Norrbottens största livsmedelsproducent med ansvar för dricksvatten och avloppshantering har Lumire en central roll i att säkerställa rent vatten till Luleås invånare. Inom VA arbetar Lumire med att förbättra vatten- och avloppsnätet i Luleå, bland annat genom projekt som Östra länken, som syftar till att säkerställa långsiktig vattenförsörjning. Lumire genomför flera projekt för att modernisera och säkra dricksvattenleveranser till bland annat Råneå och Bensbyn.

Klimatanpassning och säkerhet

Miljökrav och klimatrisker kan skapa utmaningar för vattenförsörjningen, som exempelvis vattenbrist eller försämrad vattenkvalitet till följd av klimatförändringar. Extremväder och andra klimatrisker kan också påverka våra system för vatten, avlopp och avfallshantering. Samtidigt ställer lagstiftning, som NIS2-direktivet, högre krav på robusthet och cybersäkerhet, vilket medför behov av investeringar i ny teknik och säkerhetsrutiner.

Medarbetare

Våra anställda är vår främsta resurs. Lumire har cirka 220 anställda. Välbefinnande och kompetens är avgörande för att driva hållbarhetsarbetet framåt. Satsningar på säkerhet, arbetsmiljö, friskvård och kompetensutveckling är viktiga för vårt bolag.

Samhälle

Vår verksamhet bidrar till att skapa långsiktig social hållbarhet för invånarna i Luleå, genom att erbjuda tjänster som underlättar en hållbar livsstil. Våra samhällsinsatser inkluderar även informationskampanjer och samarbeten med lokala aktörer för att inspirera invånare och besökare i Luleå till mer hållbara val i vardagen.

Affärsetik

Vi strävar efter att upprätthålla hög affäretik i alla delar av sin verksamhet. Bolagets uppförandekod bygger på värderingar som hjälpsamhet, ansvar, respekt och engagemang och dessa principer gäller för alla medarbetare samt externa samarbetspartners. Lumire följer strikta riktlinjer för att säkerställa att verksamheten bedrivs på ett ansvarsfullt och transparent sätt.

Hållbarhetspolicy

Under 2024 kommer vi att uppdatera sin befintliga hållbarhetspolicy för att bättre reflektera bolagets tillväxt och de ökade ansvarsområdena som följt. Med den ökade storleken på bolaget och dess utvidgade verksamhetsområden inom återvinning, återbruk, biogas och vattenhantering, har kraven på en robust och framtidsinriktad hållbarhetspolicy blivit högre. Denna uppdatering kommer att inkludera nya mål och riktlinjer för hur verksamheten ytterligare ska bidra till miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

Hållbarhetsrisker

Klimatanpassning och säkerhet

Vi står inför utmaningar när det gäller klimatanpassning och säkerhet på grund av de samhällskritiska funktioner vi driver. Vi måste hantera effekterna av klimatförändringar, som ökad nederbörd, torka och extrema väderhändelser, samtidigt som vi säkerställer att vattenförsörjningen, avloppshanteringen och avfallshanteringen fungerar effektivt och säkert. Vi arbetar aktivt med att minska vår klimatpåverkan och anpassa verksamheten för att möta klimatförändringar och förändringar i omvärlden. För att hantera eventuella störningar, såsom försörjningsproblem eller andra operationella utmaningar, har vi beredskapsplaner för att säkra kontinuiteten i vår verksamhet. Vi har implementerat åtgärder enligt NIS2-direktivet för att skydda våra digitala system och samhällskritiska tjänster.

Miljörisker

Vi bedriver verksamheter som är både tillstånd- och anmälningspliktiga enligt gällande miljölagstiftning. Detta innebär att verksamheten omfattas av ett strikt regelverk för att säkerställa att verksamheten bedrivs på ett hållbart sätt med minimal miljöpåverkan. För att möta dessa krav och minska riskerna genomför vi kontinuerligt riskanalyser och arbetar aktivt med riskhantering på flera nivåer. Vi liksom många andra VA- och avfallsbolag, måste hantera utsläpp av växthusgaser, särskilt från avloppsrening och transportverksamhet. Dessa utsläpp påverkar klimatet negativt. För att hantera detta arbetar vi aktivt med att minska fossila utsläpp genom bland annat åtgärder som fordonsomställning, biogasproduktion och energieffektivisering samt

genom att ansluta oss till branschinitiativ för klimatneutralitet. Vår återvinning- och avfallsverksamhet genererar utsläpp från transporter, avfallshantering och deponier. Denna typ av verksamhet kan bidra till mark- och vattenföroreningar om den inte hanteras effektivt. Vi hanterar detta genom att satsa på återbruk, återvinning och genom samarbete med andra aktörer för att utvinna energi från avfall.

Ekonomiska risker

Vi arbetar för att säkerställa att verksamheten är robust även i tider av osäkerhet. Detta görs bland annat genom att analysera och förutse potentiella kostnadsökningar och genom att söka nya intäktsmöjligheter. Ekonomiska förändringar som inflation, förändrade räntor och råvarupriser kan påverka vår långsiktiga investeringar och lönsamhet. Dessa risker hanteras genom planering och budgetering. Förändringar i lagstiftning, som exempelvis de nya reglerna kring förpackningsinsamlingen, innebär ökade kostnader för oss. För att möta detta krävs investeringar i nya system och logistiska lösningar, och eventuellt taxehöjningar, för att effektivisera och täcka ökade kostnader.

Vi anlägger och sköter driften av VA-anläggningarna i Luleå kommun. Anläggningarna som har ett värde på drygt 2,2 miljarder kronor hyrs av Luleå kommun och räntan utgör den största andelen av hyran. Detta tillsammans med de anläggningar som finns i bolaget, drygt 200 miljoner, innebär att bolaget är mycket räntekänsligt.

Bolaget ingår i kommunens kommunkoncern-konto och påverkas av räntan på befintlig lånestock i kommunkoncernen.

Insatsvaror som drivmedel, kemikalier och byggnadsmaterial köps i stora mängder vilket gör att

även inflationen har stor påverkan på bolagets kostnadsmassa.

Nya taxor för vatten och avfallshantering

I december 2023 tog fullmäktige i Luleå kommun beslut om en höjning av vatten- och avloppstaxan med 20 procent från 1 januari 2024. Höjningarna beror på vatten och avloppssidan på de satsningar som skett de senaste 15 åren med att trygga huvudsystemet för vatten och avlopp, både för idag och för framtiden. Lumire precis som många andra, påverkas också av den ränteutveckling som skett, då vi finansierar våra investeringar inom vattenförsörjning framför allt via lån.

Vad innebär detta i kronor och ören för Luleåbor?

Höjningen på 20% gällande vatten och avlopp motsvarar ungefär 2000 kronor mer per år för en genomsnittsvilla i Luleå. För den som bor i lägenhet handlar det om cirka 1100 kronor ytterligare för 2024. Vad gäller anläggningsavgift, det vill säga den avgift som tas ut när en fastighet för första gången ansluts till det kommunala vatten- och avloppsnätet, blir ökningen 24 000 kronor.

Sociala risker

Arbetsmiljön är ett centralt område för oss. Tung fordonstrafik och avfallshantering innebär risk för olyckor och incidenter. För att minska dessa risker genomförs systematiskt arbetsmiljöarbete och löpande säkerhetsutbildningar för personal. Svårigheter att rekrytera kvalificerad personal inom VA- och avfallssektorn är en risk, då konkurrensen från andra aktörer är hög. Vi arbetar därför aktivt med rekrytering och interna utbildningsinitiativ för att säkra långsiktig kompetensförsörjning.

Tekniska och operationella risker

Vår verksamhet är starkt beroende av tekniska system och en fungerande försörjningskedja för tillgång till reservdelar och kemikalier, särskilt inom VA-sektorn men även för vår fordonsomställning av tunga fordon. Tekniska störningar, som exempelvis brist på kritiska resurser, kan påverka driften av vattenreningsanläggningar och avfallsbehandling allvarligt. För att hantera dessa risker bygger bolaget robusta försörjningskedjor och lager för kritiska material för att säkerställa kontinuerlig drift även under störningar. Vidare är tekniska risker relaterade till vattenförsörjningen särskilt känsliga. Exempelvis kan tekniska haverier eller avbrott i försörjningen påverka både kvaliteten och tillgången på dricksvatten, vilket kräver förebyggande underhåll och snabb återställningskapacitet. Dessa risker hanteras genom regelbundet underhåll av infrastrukturen, automatisering av system och redundans i kritiska delar av verksamheten.

Omvärldsläget har lett till förlängda produktions- och leveranstider, något som påverkar både VA-sektorn och avfallssidan – inte minst vad gäller tillgång till reservdelar och kemikalier i händelse av kris.

Cybersäkerhet och externa hot

Oron i omvärlden har påverkat säkerhetsläget. Vår verksamhet är samhällsviktig och organisationen har anpassats med nya roller och kompetensutveckling för att fortsatt möta och följa bland annat säkerhetsskyddslagen och nya rutiner har införts och utvecklats för att säkra vår verksamhet mot externa hot.

På grund av det som sker i vår omvärld har vi under året i enlighet med lagkrav arbetat med säkerhetsskyddsåtgärder enligt säkerhetsskydds-

planen. Vi har rutiner, instruktioner och har utformat åtgärder för att skydda våra delar av verksamheten som kan vara av betydelse för Sveriges säkerhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra hot.

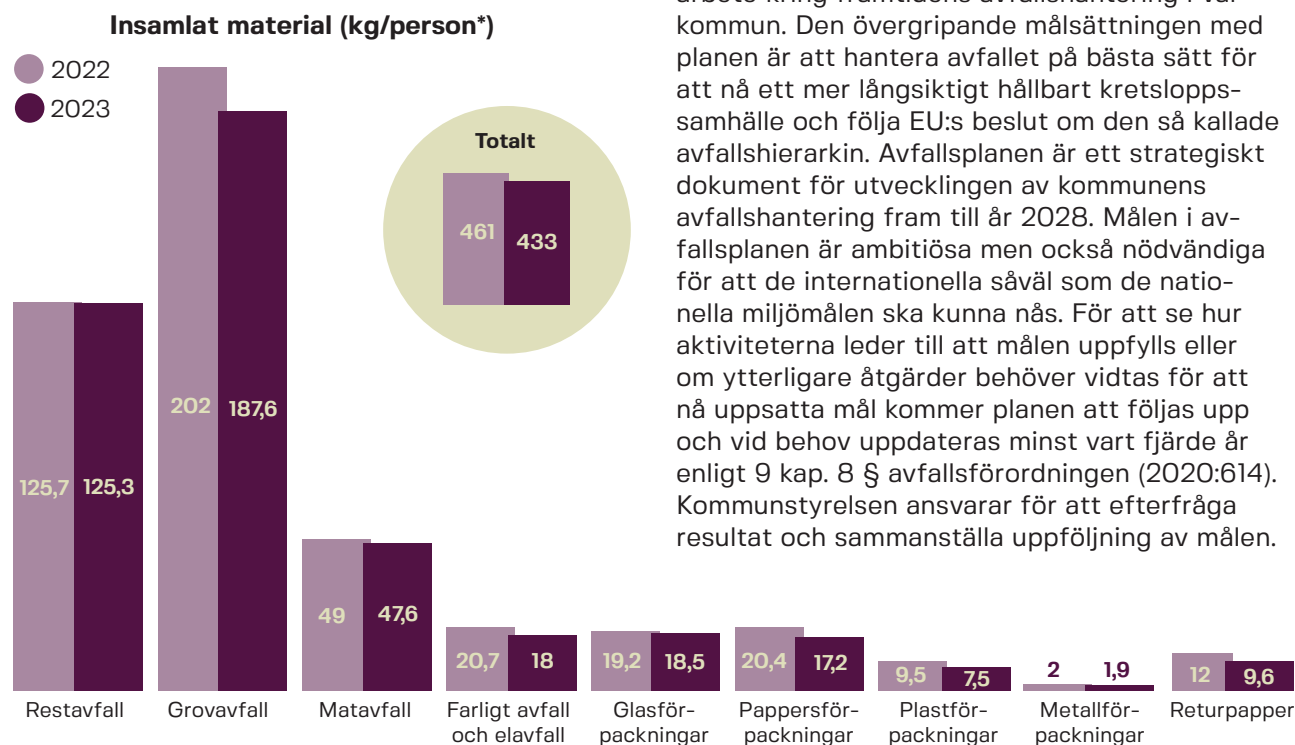
Åtgärder gällande cybersäkerhetslagen (NIS2- och CER-direktiven) som träder i kraft i januari 2025 har påbörjats och kommer bli mycket resurskrävande. Enligt direktivet från regeringen ställs högre krav på samhällsviktig verksamhet inom sektorerna avfallshantering och avlopp.

Verksamheten behöver arbeta med kontinuitetsplanering, risk och sårbarhetsanalyser. I vissa fall måste vi klara tre månaders kraftiga störningar av leveranskedjorna samt under krigsliknande förhållanden. Vi har arbetat med åtgärder för att bolagets robusthet och motståndskraft ska uppnå direktivet under de kommande åren. Vårt fokus ligger på att stärka bolagets robusthet och motståndskraft för att möta de kommande kraven och säkerställa en trygg och kontinuerlig drift.

Resurser och cirkulär ekonomi

Vi arbetar aktivt med att främja en hållbar resursanvändning och cirkulär ekonomi inom flera viktiga områden, såsom återbruk, avfallshantering, vatten och avlopp (VA), samt biogasproduktion. Detta arbete syftar till att minimera avfall och optimera resursanvändning. I vårt uppdrag har vi en viktig roll i omställningen till ett mer cirkulärt samhälle.

Vi driver återvinningscentraler och projekt som gör det möjligt för invånare att återvinna dygnet runt. Detta ökar tillgängligheten och säkerställer att avfallet hanteras korrekt, även utanför vanliga öppettider. Genom denna digitala lösning blir avfallshantering både mer flexibel och hållbar. Lumire har också arbetat med Returpunkt Centrum, som kombinerar återvinningscentral med secondhand-butik för att förlänga livscykeln på produkter.

Avfallsplanen är framtagen av Lumire tillsammans med Luleå kommuns förvaltningar och övriga kommunala bolag och är ett gemensamt arbete kring framtidens avfallshantering i vår kommun. Den övergripande målsättningen med planen är att hantera avfallet på bästa sätt för att nå ett mer långsiktigt hållbart kretslopps-samhälle och följa EU:s beslut om den så kallade avfallshierarkin. Avfallsplanen är ett strategiskt dokument för utvecklingen av kommunens avfallshantering fram till år 2028. Målen i avfallsplanen är ambitiösa men också nödvändiga för att de internationella såväl som de nationella miljömålen ska kunna nås. För att se hur aktiviteterna leder till att målen uppfylls eller om ytterligare åtgärder behöver vidtas för att nå uppsatta mål kommer planen att följas upp och vid behov uppdateras minst vart fjärde år enligt 9 kap. 8 § avfallsförordningen (2020:614). Kommunstyrelsen ansvarar för att efterfråga resultat och sammanställa uppföljning av målen.

I vårt uppdrag gällande avfalls- och återvinningsområdet ska vi verka inom områdena kommunalt och verksamhetsavfall. Inom det kommunala avfallet har bolaget helhetsansvaret inom Luleå kommun. Återvunnet material ska hanteras på ekonomiskt marknadsmässiga villkor. Inom ramen för vårt uppdrag ingår även att äga att dimensionera, bemanna, bedriva organisera och ansvara för kommunens återbruksverksamhet. Utöver ovanstående har vi operativt ansvar för kommunens samtliga återvinningscentraler och deponier.

I vårt uppdrag ligger att uppmuntra Luleåborna att klättra i avfallstrappan. Det vill säga att använda våra gemensamma resurser på ett medvetet och effektivt sätt samt hushålla med naturens resurser för att inte äventyra möjligheter för kommande generationer. Ett sätt att driva utvecklingen för ett cirkulärt Luleå, är att leva som vi lär i den utsträckning som är möjlig. Exempelvis möblerade vi vårt nya huvudkontor på Ytterviken med återbruk, det handlar om allt från möbler, porslin och kaffemaskiner till belysning och dataskärmar. Återbruk i första hand är devisen vi arbetar efter i hela bolaget när det finns behov att byta ut eller förnya. Det är inte bara ett sätt att förlänga livet på det som redan är tillverkat, det är även ett sätt att hushålla med ekonomin då återbruk ofta inhandlas för ett bättre pris. Vi har skapat inspirerande arbetsmiljöer med redan befintligt material och hoppas att vi kan inspirera andra företag och bolag att göra detsamma.

*Insamlat material (kg/person), beräknat med hjälp av justerat invånarantal = Enligt SCB: Invånare + omräknat personer av fritidshusboende, gästnätter och arbetsplatsnetto.

Exempelprojekt:

ÅVC 24/7

Under 2023 har vi fortsatt att utveckla vårt projekt ÅVC 24/7, som syftar till att göra återvinning mer tillgänglig för våra kunder genom att erbjuda möjlighet att lämna avfall när som helst på dygnet. Genom att införa digitala lösningar och automatiserade system kan våra återvinningscentraler nu hålla öppet dygnet runt på platser som Råneå, Antnäs och Risslan. Denna innovation är ett direkt svar på invånarnas önskan om ökad tillgänglighet och flexibilitet, vilket har lett till ett stort intresse och positiv respons.

Råneå överföringsledning – tåligare rör och icke-konventionell schaktmetod

Tåligare rör, smalare schakt och minskade schaktmassor vid ett vatten- och avloppsprojekt har visat sig ge goda effekter för minskad klimatpåverkan. Efter algblooming i Andträsket i Råneå år 2017 togs beslut att vatten ska ledas från Gäddviks vattenverk till Råneå, som har tillgängligt vatten av god kvalitet. Projektet använder sig av en metod som återanvänder massor i stor utsträckning. I jämförelse med en konventionell schaktningsmetod genererar denna metod 55% lägre klimatpåverkan.

Pågående arbete med Råneå överföringsledning.

Origoparken – Utveckling av robusta och klimatanpassade dagvattenlösningar

Upplysta tallkronor, vatten som blänker och rinner, ljudkonstverk från havet, byggda och naturliga lekplatser – i Luleås nya park möts du av natur, spännande konst och fantasifulla överraskningar. Det så kallade dagvattnet är en viktig byggsten i Origoparken. Öppna och fördröjande lösningar för vatten från hus och gator är naturligt renande och ingår i utvecklingen av robusta och klimatanpassade dagvattenlösningar. Origoparken är ett bra exempel på hur dagvatten kan ses som en resurs, inte något som bara ska gömmas undan.

Öppen dagvattenlösning i Origoparken.

Klädbytdag

Tillsammans med Naturskyddsföreningen i Luleå arrangerar Luleå Miljöresurs klädbytdagar två gånger om året – på våren och hösten. Under 2023 kom dryga 1 100 besökare och cirkulerade nästan 10 000 plagg. Klädbytdagen är ett alternativt sätt till konsumtion och framför allt ny konsumtion. Här ges besökarna möjlighet att byta till sig kläder, kläder som inte längre används men som kan bli någon annans favoritplagg. Ett sätt som är vänligt för både plånboken och för miljön.

Sortera smart med IoT-sorteringskärl i Luleå centrum

Nu är det enklare än någonsin att göra miljön en tjänst när du besöker Luleå centrum. På tre centrala platser har vi placerat ut nya sorteringskärl som kan tala om när de behöver tömmas. Du hittar dem i Stadsparken, på Nytorget och på Storgatan mellan Coop Loet och Systembolaget.

Kan ett sorteringskärl vara smart? Jo, det kan de, kärlen har nämligen fått en uppgradering med Internet of Things (IoT)-sensorer som skickar information om hur välfyllt kärlet är. Det gör att tömningen kan planeras mer effektivt vilket sparar både tid och bränsleutsläpp.

Det här är ett innovativt projekt som genomförts i samarbete mellan Lumire, Luleå kommun och Lunet. Genom att testa den nya tekniken i praktiken hoppas vi tillsammans kunna hitta fler användningsområden för den. IoT och digitalisering har enorm potential att förändra och förbättra många arbetsprocesser.

Nöjda besökare på Lumire och Naturskyddsföreningens klädbytdag.

Smarta sorteringskärl i centrala Luleå, ett samarbete mellan Lumire, Lunet och Luleå kommun.

Miljörum med plusmeny

Under året som gått har ett nytt skyltsystem för avfallsinsamling successivt rullats ut. Ett skyltsystem som har sin grund i att vi ska ha gemensamt symbolsystem över hela Norden när allt är infört. För att gemene man ska sortera sitt avfall på rätt sätt, ser vi i branschen att det fortsatt finns ett behov av att kontinuerligt informera för att både motivera och underlätta sorteringsarbetet. I det arbetet hjälper och förenklar det nya skyltsystemet som vi skyltar om till, det nya systemet tydliggör vad som ska lämnas i kärnen för olika slags avfall. Under hösten 2023 genomförde Lumire och det kommunala bostadsbolaget Lulebo ett spännande projekt i ett miljörum på Björkskatan. Inne i miljörummet på Björkskatan möts man av kärn i olika färger och tillhörande skyltar samt budskap som ska göra det tydligt hur – och varför – sortering av olika avfallsslag ska gå till. Det ska bidra till att skapa trivsel och gör det tydligt för boende hur de ska sortera.

Miljörum med plusmeny, ett samarbete mellan Lumire och Lulebo.

Hållbarhetshuset

Att vi skapat Hållbarhetshuset på samma område som vår återvinningscentral Risslan handlar om att ge saker och ting en längre livslängd. På vår återbruksmottagning några hus bort kan du därför lämna in hela och rena kläder, saker och möbler som sedan flyttas vidare till Hållbarhetshuset – här finns allt från strumpstickor och kläder till möbler.

Hållbarhetshuset, som är ritat av arkitektbyrån Nordmark & Nordmark i Luleå är en 600 kvadratmeter stor second hand-butik. Under Luleå Business Awards delas ett antal priser ut för att hylla och uppmärksamma företag i Luleå. Ett av priserna är alltså Galärens årliga Kultur- och samhällsbyggnadspris till den eller de personer, den organisation eller det företag som med konstnärlig gestaltning, arkitektur eller design ger staden liv – 2023 vann Hållbarhetshuset priset med motiveringen:

”Med kreativa och visuella upplevelser har en attraktiv och funktionell plats skapats med stark medvetenhet om återvinning och återbruk. God arkitektur och hållbarhet har genomsyrat allt från byggnader till design, utsmyckning, form, funktion och flöden.

En medveten och nytänkande beställare som haft höga ambitioner och hållit i takt pinnen för ansvaret att uppnå hela projektets tydliga vision. Tillsammans med arkitekten har ett stilrent byggnadsverk skapats. Dess arkitektur har en spännande form och volym, en elegant fasad och ett framträdande skyltfönster som skapar en nyfikenhet om byggnadens innehåll. Interiören är inbjudande med sin rymd och har en flexibel funktion för framtida användningsområden.”

Hållbarhetshuset på återvinningscentralen Risslan. Fotograf Patrick Degerman.

Klimatbegränsning

Under 2023 har vi aktivt deltagit i Luleå kommuns arbete för ett "Klimatneutralt Luleå 2040" genom att tillsammans med kommunen dess förvaltningar och övriga bolag arbetat i nätverket Klimatsmart såklart. Genom att ansluta oss till gemensamma satsningar, som Luleå kommuns strategiska klimatarbete, gemensamma projekt för ett förbättrat klimat får vi draghjälp i vårt eget arbete för att minska utsläppen.

Vår vatten- och avloppsverksamhet påverkar klimatet genom utsläpp av växthusgaser. För att jobba för klimatneutral VA har vi anslutit oss till Svenskt Vattens initiativ klimatneutral VA-bransch. Initiativet handlar om en gemensam insats och riktning, där vi delar kunskap och driver utvecklingen mot ett minskat klimatavtryck. Målet är att den totala gemensamma klimatpåverkan, kompenserad med klimatnyttor, från VA-organisationernas anläggningar ska vara netto-noll. Under 2023 har vi anslutit oss till initiativet och ambitionen är att arbeta med detta mer aktivt under nästkommande år.

Biogasproduktion

Genom att producera biogas från rötslam, som är en restprodukt från vattenrening, bidrar vi till en hållbar energiomställning. Biogasen används för att driva kommunens fordon, vilket minskar beroendet av fossila bränslen och bidrar till minskade utsläpp. Detta är ett tydligt exempel på hur avfall kan omvandlas till en värdefull resurs.

Vi ansvarar för att äga och utveckla anläggning för biogasproduktion, biogasproduktionen och användningen av detta ska bidra till klimatneutralitet. På Uddebo reningsverk tillverkar vi nästan två miljoner m³ biogas som driver kommunens fordon, insamlingsfordon och några av

Luleå lokaltrafiks bussar. Biogas är förnyelsebart och bildas vid rötning av avloppsslam och andra restprodukter på reningsverket. Gasen renas sedan så att vi kan använda den som drivmedel.

Vår biogasproduktion sker vid Uddebo avloppsreningsverk. Restprodukter från reningen av avloppsvatten, olika typer av slam, stabiliseras genom rötning i röt-kammare (anaerob nedbrytning av organiskt material). Till röt-kammaren levereras också organiskt avfall i form av restprodukter från ett närliggande mejeri. Vid röttningsprocessen bildas biogas eller rågas som innehåller ca 63 % metan. Den råa biogasen används för uppvärmning genom förbränning i en gaspanna eller uppgraderas till biometan (fordonsgas). Uppgraderingen sker i en separat gasrening som separerar koldioxid och andra föroreningar från den råa biogasen. Metanhalten i den uppgraderade gasen uppgår till ca 97 % och möjliggör att gasen används som fordonbränsle. Överskott av biogas på grund av underhåll eller obalans i produktionen förbränns i en fackla för att minimera utsläpp av metan. Uddebo avloppsreningsverk medverkar i EgMet för kartläggning av metanslip i produktionsanläggningen. Under 2022 och 2023 har biogasproduktionen sett ut enligt nedan. Under 2023 har en rad åtgärder genomförts i anläggningen för ökat tillgänglighet.

Luleå lokaltrafiks biogasbuss.

Uddebo reningsverk.

Biogasproduktion	2023		2022	
	Nm ³	GWh*	Nm ³	GWh*
Biogas, total produktion	1 550 000	10,0	1 545 000	10,0
Biogas till el- och värmeproduktion	300 000	2,0	570 000	3,7
Biogas till uppgraderingsanläggning	665 000	4,3	640 000	4,2
Fackling	585 000	3,7	335 000	2,1

* Avser biogas till produktionsenhet, ej faktiskt utbyte.

Fordonsomställning

En del av Luleå kommuns vision är att en så stor del som möjligt av fordonen i kommunen ska drivas med förnybart bränsle år 2030.

Avfallshanteringen är idag starkt beroende av transporter, främst transporter med tyngre fordon för insamling av avfall och transport till behandlingsanläggning, men även av privatpersoners personbilstransporter för avlämning av avfall vid återvinningsstationer och återvinningscentraler. Genom att fasa ut transportfordon som använder fossila bränslen och hitta de som använder mer fossilfritt drivmedel kan utsläppen av koldioxid och andra klimatpåverkande gaser minska. Luleå Miljöresurs har en pågående utfasning av fossildrivna insamlingsfordon, år 2030 ska våra insamlingsfordon drivas av fossilfria drivmedel.

Insamling och behandling av avfall medför ett transportbehov, vårt bolag förbrukar icke-förnybara resurser, till exempel fossila bränslen genom bland annat vår insamlingsverksamhet. Under 2023 hade vi 38 stycken tunga fordon i drift i vår avfallsverksamhet, som drivs med fossilt bränsle. På insamlingssidan har vi en utfasningsplan för fossila fordon, planen sträcker sig till 2030 då vi i enlighet med vårt ägardirektiv enbart ska framföra fordon med fossilfria drivmedel.

Under 2023 genomförde Lumire ett viktigt projekt kopplat till fordonsumställning och biogas. I december 2022 anlände vår första biogasbil. Under 2023 har vi haft två biogasfordon i drift. Under 2024 förväntas totalt 13 biogasfordon vara i drift. Vi beräknar att vi ska uppnå utfasningsplanen men vi är medvetna om att det som sker i omvärlden bidrar till att leveranser av fordon kan försenas.

Stolta medarbetare med ett av Lumires insamlingsfordon som drivs med biogas.

Vatten och sanitet

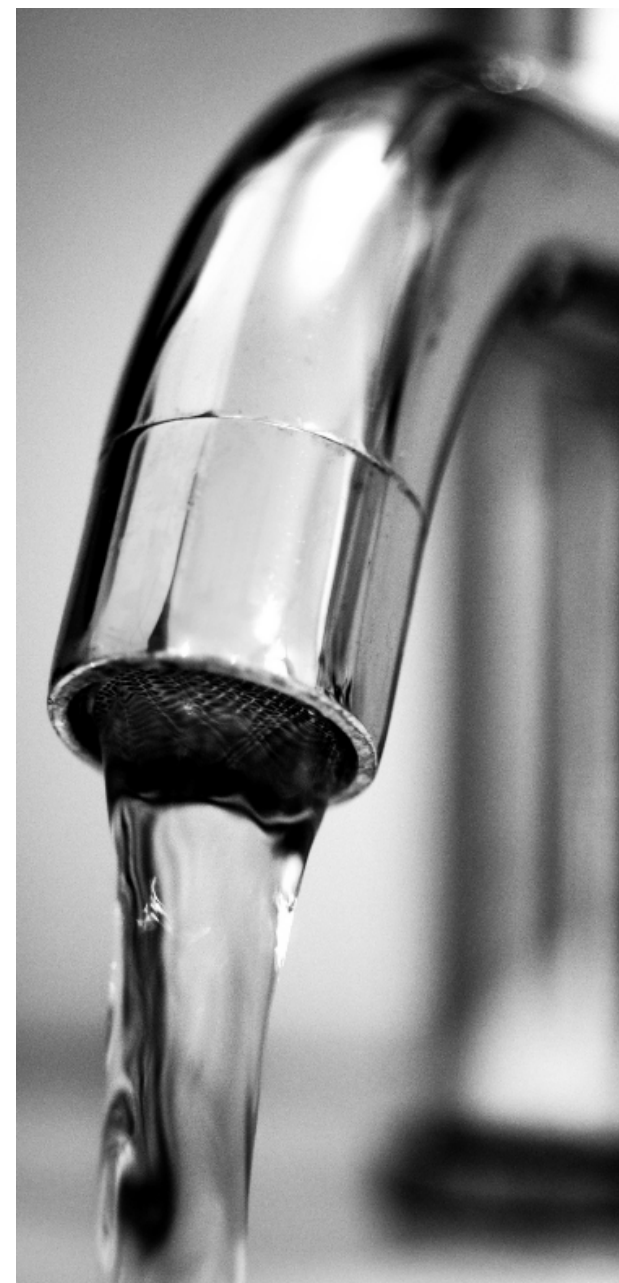
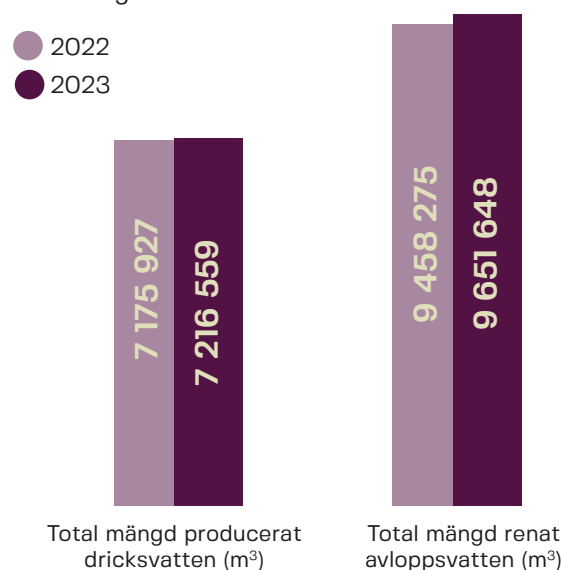
För att skapa ett attraktivt växande Luleå som är hållbart över tid krävs en god och långsiktig planering för vatten och avlopp. Vi kallar denna planering för vatten- och avloppsplan 2030. Grunden för vår vatten- och avloppsplan bygger på olika principer, så kallad vatten- och avloppspolicy. Vatten- och avloppspolicyn redovisar Luleå kommuns målbild för vatten- och avloppsförsörjningen till år 2050 samt de principer som kommunen måste arbeta med för att nå målbilden.

Norra Sverige och Luleå i synnerhet har förändrats sedan VA-plan 2030 antogs år 2018. Industrins gröna omställning tar plats och tillgången till grön el har vänt upp och ner på Sverigekartan. Luleå befinner sig i händelsernas centrum med de gröna stålsatsningarna. Dessa satsningar gör att indikationen är att befolkningsökningen ska ske åtminstone tre gånger snabbare än tidigare. Vi behöver planera och bygga nya arbetsplatsområden, infrastrukturer, bostäder, skolor och förskolor. Kanske är det mer angeläget nu än någonsin tidigare att Luleå kommun har en väl förankrad strategisk plan för hur vatten- och avloppsförsörjningen ska säkerställas för att Luleå ska kunna växa idag och i framtiden. VA-planeringens perspektiv är mycket långsiktigt där investeringar och teknisk livslängd kan ses i 50 till 100 års perspektiv.

För att möta kommande utveckling i regionen startades 2023 arbetet med den nya VA-planen VA-plan 2040, den börjar gälla då den är färdig arbetad och beslutad i kommunfullmäktige under sommaren 2024. Delar av den nya VA-planen utgör också kommunens vattentjänstplan som beskriver hur behovet av vattentjänster ska tillgodoses. Krav på vattentjänstplaner är nytt se-

dan årsskiftet 2022-2023 då vattentjänstlagen förändrades. I den nya planen handlar det om att säkerställa en hållbar miljö, den gröna omställningen och ett Luleå som ska kunna leva och växa. Som ger trygghet i att vi kan bo här och leva ett hållbart vardagsliv, både nu och under lång tid framöver.

De viktigaste punkterna gäller att kunna distribuera ett säkert dricksvatten av hög kvalitet, spillvattensystemet ska bedrivas med hänsyn till människors hälsa och miljö, de kommunala vatten- och avloppssystemen ska förnyas i sådan takt att kommande generationer inte ärver en underhållsskuld. Dessutom ska Luleå kommun fatta ekonomiskt långsiktiga hållbara beslut om dricksvatten och spillvatten, alla vatten- och avloppsanläggningar ska bedrivas med hänsyn till människors hälsa och miljö. Som sista punkt ska Luleå kommun ha en organisation som genom samverkan och hög kompetens ska kunna möta dagens och framtidens vatten- och avloppsutmaningar.

I arbetet för en hållbar utveckling av Luleå är det viktigt att utveckla en hållbar dagvattenhantering. Luleås dagvattenplan är ett vägledande planeringsunderlag som visar hur kommunen långsiktigt ska arbeta med dagvatten och planera för en hållbar dagvattenhantering. Den omfattar mål och riktlinjer för kommunen liksom för externa aktörer. Dagvattenplanen ska användas tidigt i planeringsprocessen och gäller vid all om- och nybyggnation, liksom för åtgärder i den befintliga miljön samt för drift och underhåll.

Norrbottens största livsmedelsproducent

I våra vattenverk producerar vi årligen sju miljoner liter dricksvatten av högsta kvalitet. Det gör oss till Norrbottens största livsmedelsproducent. Vi levererar vattnet direkt hem till Luleåbornas kranar och tar hand om avloppsvatten dygnets alla timmar.

Vi tar hand om och renar avloppsvatten och producerar biogas

Avloppsvattnet renar vi så att alla kommuninvånare kan njuta av rena älvar och hav. Våra tio avloppsreningsverk renar avloppsvatten och det största avloppsreningsverket är Uddebo. Där renar vi årligen runt tio miljoner m³ avloppsvatten från Luleåbornas hushåll och dessutom ett antal industrier och verksamheter. Allt som Luleåborna spolar ner i avloppet transporteras via ledningar till reningsverken. Där renas avloppsvattnet mekaniskt, biologiskt och, eller kemiskt. Renat vatten kvalitetskontrolleras och släpps ut i närliggande vattendrag. När vattnet renas bildas avloppsslam, slammet innehåller organiskt material som när det rötas ger energirik metangas. Metangasen som även kallas biogas, används för produktion av fordonsgas som bland annat driver

en del av lokaltrafikens bussar och några av våra egna insamlingsfordon och tjänstebilar. Biogasen används också för uppvärmning och elproduktion vid avloppsreningsverket.

Leveranssäkerhet

Avbrott kan få stora konsekvenser för viktiga samhällsfunktioner och för våra kunder. Vi arbetar förebyggande med underhåll. För akuta problem har vi jourverksamhet som är bemanad dygnet runt. Vi har god operativ förmåga att leverera vattentjänster med hög kvalitet, leveranssäkerhet och kundnöjdhet på kort sikt. I och med allt som händer med den gröna omställningen inom industrin i vårt område förväntas en befolkningsökning vilket gör det nödvändigt för vår verksamhet att planera reinvesteringar och nyinvesteringar. Nödvattenplanering finns för hela kommunen men behöver ses över för att stämma mot faktiska behov.

Tillsammans med ett flertal andra branschkollegor använder vi en branschgemensam kommunikation kring hållbar vattenanvändning. Kommunikationskonceptet innehåller information om vattnets värde samt vikten av att värna om vårt dricksvatten. Syftet med gemensamma budskap är att få större igenkänning och bättre genomslagskraft.

Hållbarhetsindex

Vår branschorganisation Svenskt Vatten har utvecklat ett hållbarhetsindex, ett verktyg för att analysera och utveckla den kommunala VA-verksamhetens hållbarhet på såväl kort som lång sikt. Hållbarhetsindex utgår från 14 olika områden. Ser vi till kundnöjdheten som helhet under 2023 gällande hur man upplever kranvattnets kvalitet är 9 av 10 positiva i Luleå, vilket ligger i linje med Sverigesnittet. När det gäller arbetet för att

säkerställa tillgången till dricksvatten är siffran densamma; 90% är nöjda, vilket också är i paritet med övriga landet. Något som är glädjande att se är att konsumtion av bordsvatten på flaska minskar. Att man upplever minskat antal störningar, som vattenläckage eller planerade avbrott är också positivt.

Nytt dricksvattendirektiv

Från och med januari 2023 trädde EU:s nya dricksvattendirektiv i kraft och påverkar nu hur vi hanterar dricksvatten i Sverige. Det nya direktivet är bredare än tidigare och inkluderar hela försörjningskedjan, från vattenkällan till kranen i hushållen. Tidigare var fokus främst på kvalitetskrav genom gränsvärden för olika ämnen i dricksvattnet, men nu har fokus utvidgats till att omfatta hela processen, inklusive riskbedömning.

Lumire måste nu inte bara säkerställa att vattnet som når hushållen håller hög kvalitet, utan också genomföra utökade riskbedömningar i varje steg, från tillrinningsområden till själva vattenverket och distributionen. De tidigare bedömningarna av vattenkvalitet, som benämndes "tjänligt", "tjänligt med anmärkning", och "otjänligt", används inte längre. Dessa bedömningar ansågs för grova och kunde ibland vara missvisande. Istället gäller nu striktare gränsvärden för att upptäcka och åtgärda eventuella problem med vattenkvaliteten.

Vi arbetar kontinuerligt med att följa de nya reglerna och genomföra de nödvändiga förbättringarna för att säkerställa att Luleåborna alltid har tillgång till rent och säkert dricksvatten.

Exempelprojekt

Uppgradering av avloppsreningsverket Uddebo

Under 2023 startades renoveringen av Uddebo, Luleås största avloppsreningsverk. Avloppsreningsverket renar vattnet i flera olika steg, nu kommer en ny byggnad, med ett nytt första reningssteg som kallas intagsdel att byggas. Den nuvarande intagsdelen, alltså det första steget där avloppsvattnet når avloppsreningsverket är mer än 50 år gammalt och behöver uppdateras. Ny teknik gör att vi kommer att kunna rena och ta bort det grövsta skräpet i högre utsträckning. Dessutom kommer det ge större redundans vilket innebär en säkrare drift och bra möjligheter till att underhålla hela avloppsreningsverket. Vi har långa perspektiv för vatten- och avloppssystem i Luleå kommun, förväntad livstid är 50 – 100 år – även om det kommer att krävas underhåll och reparation i viss mån. I projektet jobbar man även med grönytor på byggnader, så de kan fungera som ekosystemtjänster samt solceller på fasaderna, medvetna val har gjorts utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Planen är att den nya intagsdelen ska tas i drift under 2026.

Minska och effektivisera vattenanvändningen

För oss i Luleå som har gott om vatten, handlar det extra mycket om att säkerställa att vi använder vårt vatten på ett hållbart sätt. Här kan vi göra en insats både som individer, och bolag eller företag. Vi ska kunna rena vårt vatten så vi kan bada i det på sommaren, se till att våra fiskar mår bra och att våra vattendrag är hälsosamma och att Luleälven ska få fortsätta vara frisk. För att producera dricksvatten går det åt en hel del energi, och här ser vi i framtiden en konkurrens om energin, där en minskad förbrukning leder till mindre energi- och kemikalieåtgång.

Redan idag kan många Luleåbor följa sin vattenförbrukning via den digitala avläsaren. Under 2023 hade 60 % digitala mätare, 2025 beräknas alla Luleåbor ha tillgång till digitala mätare. Vi följer vattenförbrukningen hos hushållen genom att vi håller koll på onormalt höga variationer i vattenförbrukningen, vilket kan vara tecken på läckor och då meddelar vi fastighetsägaren. Sedan 2019 har våra insamlingsfordon varit utrustade med sändare som samlar in data från digitala vattenmätare. På detta sätt kan faktisk förbrukning mätas och avvikelser såsom exempelvis läckage kan upptäckas tidigt vilket är till nytta både för individen och för oss som samhälle.

Dagvattnets dag

Under året har vi uppmärksammat Dagvattnets dag som infaller 24 september 2023, för att uppmärksamma den dolda infrastruktur som hanterar vårt vatten i samhället. Regnvatten eller snö som smälter och rinner av från tak, vägar, parkeringsplatser och andra hårda ytor kallas dagvatten. Man kan förenklat säga, att regnvatten byter namn till dagvatten då det landat på marken. Eftersom ytorna är hårda och svåra att tränga igenom behöver det ledas till brunnar eller direkt mot vattendrag, vilket senare gör att det kan nå vårt grundvatten – utan att ha passerat något reningsverk. Finns det då skräp som fimpar eller tuggummin kan de följa med vidare ut i våra fina vattendrag och sjöar. Genom budskap vid dagvattenbrunnar, vill vi göra människor uppmärksamma på att bara vatten ska ner i våra brunnar, inte fimpar eller annat skräp.

Exempelprojekt:

Östra Länken

Östra Länken – projektet har pågått under en lång period och syftar till att trygga vatten- och avloppsförsörjningen för Luleå idag och 100 år framåt. Där vi bidrar till att bygga en attraktiv stad som är hållbar över tid. Under 2023 arbetade vi med att bygga Luleås största pumpstation, lokaliserad vid vattnet mellan Örnäset och Svartöstaden. Pumpstationen, som har namnet P40 är den sista – och största – pumpstationen som passerar innan vattnet når Uddebo avloppsreningsverk, vilket innebär att 1500 liter per sekund kommer att passera pumpstationen när den är i full gång. Pumpstationer behövs för att pumpa vattnet vidare i ledningarna, i den riktning som är bestämd. Hela arbetet med Östra Länken och de nya pumpstationerna syftar till att Luleå ska kunna växa med en trygg vatten- och avloppsförsörjning. Pumpstationen förväntas tas i bruk under 2024.

Dagvattenhantering Storheden

Förbättringen av dagvattenhanteringen på Storheden i Luleå, ett industri- och shoppingområde som ligger inom vattenskyddsområdet för Luleås största dricksvattentäkt. Här fanns tidigare risker för att förorenat dagvatten skulle tränga ned i grundvattnet. Vi genomförde en åtgärd där vi tätade ett dike och säkerställde att dagvattnet styrdes till en sedimentationsanläggning, vilket minskar risken för förorening av grundvattnet. Denna lösning innebär också att framtida underhåll minimeras, vilket bidrar både till säkerhet och hållbarhet i området.

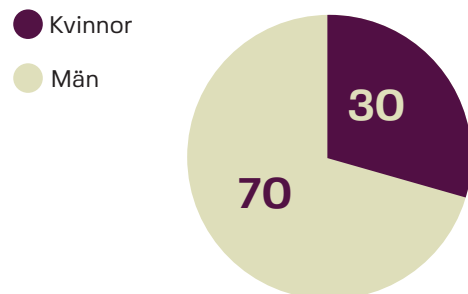

Pumpstation 42 vid Mjölkuddsbanken i Luleå. Foto Designat Ljus i Europa.

Medarbetare

Grunden för en framgångsrik verksamhet är engagerade, motiverade och kompetenta medarbetare. Våra medarbetare är vår främsta resurs. Tillsammans ska vi verka för en arbetsplats som är inkluderande, jämlik, präglas av mångfald i både tanke och handling och som är fri från kränkningar, trakasserier och diskriminering. Till hjälp för att styra rätt har vi vår värdegrund, likabehandlingspolicy, integritetspolicy och personalhandbok. Under 2023 hade bolaget 159 årsarbetare, 112 män (70%) och 47 kvinnor (30%). Vi tillsvidareanställde åtta kvinnor och 13 män. Utöver de har vi anställt ca 40 ferieanställda och vikarier. Alla medarbetare har årliga medarbetarsamtal med sin närmsta chef, där utformas individuella utvecklingsplaner och mål. Uppföljning sker löpande under året och vid nästkommande år.

Procentuell könsfördelning i bolaget, årsarbetare

Andel tillsvidareanställda som börjat eller slutat	2023	2022
Börjat (%)	11,0	42
Slutat (%)	8,8	1,2

Säker arbetsmiljö och systematiskt arbetsmiljöarbete

Vi verkar i arbetsmiljöer där allvarliga risker kan uppstå. Det handlar framför allt om risk-situationer kring trafik och tunga lyft. Våra medarbetare är trygghetsförsäkrade till och från arbetet samt under arbetstid, arbetsskade-försäkring erbjuds via Afa försäkring. Systematiskt och förebyggande arbetsmiljöarbete är en naturlig del i det dagliga arbetet. Vi rapporterar in, utreder, åtgärdar och följer upp risker, tillbud och olycksfall i ENIA i syfte att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Lumire följer den arbetsmiljöpolicy som kommunstyrelsen beslutat om. Vi ska ha en god, säker och utvecklande arbetsmiljö genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Cheferna ska ha goda kunskaper inom arbetsmiljöområdet samt ha god förmåga att driva det dagliga arbetsmiljöarbetet. Det ska ingå som en naturlig del i verksamheten och harmoniera med övriga styrande dokument i organisationen. Dessutom ingår det i medarbetarnas ansvar att uppmärksamma konstaterade eller befarade risker i arbetsmiljön som kan medföra olycksfall, skada eller ohälsa.

Under 2023 rapporterades 58 händelser inom arbetsmiljö (riskobservationer, tillbud, olycksfall).

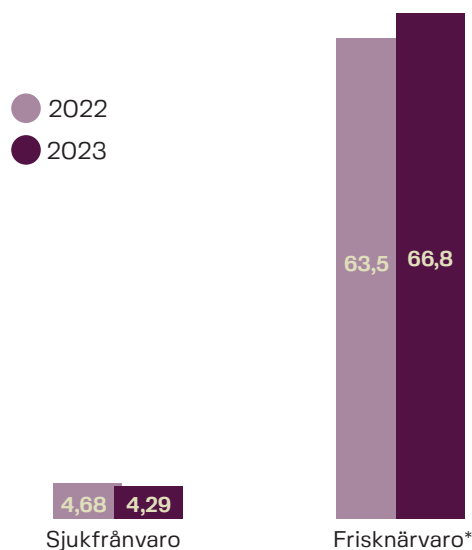
Under året genomförs fyra skyddskommittémöten för VA respektive återbruk, återvinning och avfall och stab/utveckling/projekt. På mötena deltar medarbetarrepresentant, HR, säkerhetsansvarig, KMA-ansvarig, skyddsombud samt fackliga representeranter.

Kontinuerligt på arbetsplatsträffar och interna möten uppmanas samtliga medarbetare att anmäla alla olyckor och tillbud för att vi ska kunna vidta åtgärder.

Frisk och sjuknärvaro

Vår målsättning är att uppnå 70 % frisknärvaro. Korttidsfrånvaro följs upp regelbundet av närmaste chef med stöd av HR. Vad gäller sjukfrånvaron så klarar bolaget målet på total nivå, men utmaningar finns i vissa delar av bolaget där sjuktalen är höga. Arbete pågår med en fördjupad analys i de delar av bolaget där sjuktalen är höga. Sjukfrånvaron i bolaget var 4,3 % av årsarbetstid. Vår målsättning är att sjukfrånvaron ska understiga 4,5 %. Att mäta sjukfrånvaro är en god temperaturtagning på hur organisationen mår.

Sjukfrånvaro och frisknärvaro i procent.

*Andel medarbetare med högst 5 dagars sjukfrånvaro på ett år.

Jämlikhet och likabehandling

Vi verkar för en inkluderande bolagskultur där våra medarbetare trivs och där vi har nolltolerans mot trakasserier och diskriminering. Vi har en likabehandlingsplan för att förhindra all form av diskriminering.

Syftet med Likabehandlingsplanen är att:

- Tydliggöra bolagets hållning i frågorna: diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling.
- Ge stöd åt medarbetare som kan komma att utsättas.
- Ge stöd åt chefer som kan komma att ansvara för en åtgärdsplan.
- Motverka all form av diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling.

Prideflagga gjord av återbrukstyger av vår personal på Returpunkt centrum.

Kollektivavtal och lönekartläggning

Vi är anslutna till kollektivavtal och har en årlig uppsatt löneprocess som inkluderar dialog med såväl medarbetare som fackliga organisationer. Under 2023 genomfördes en lönekartläggning för att säkerställa att alla anställda behandlas lika i lönesättningen och för att ha möjlighet att korrigera avvikelser. Lönesättningen ska bidra till att vi som bolag når vår vision och att vi kan attrahera den kompetens vi behöver. Alla anställda ska förstå på vilka grunder lönen sätts och hur den kan påverkas. Lönen är, så långt det är möjligt enligt centrala avtal, individuell och den ska bidra till att både företaget och medarbetarna utvecklas.

Vår lönesättning ska vara ekonomiskt hållbar för bolaget och ligga i linje med ägarnas krav på avkastning. Lönesättningen ska också bidra till bolagets möjligheter att förverkliga vision och nå uppsatta strategier och mål.

Kompetensutveckling och Lumintro

Under en bolagsgemensam dag – Lumiredagen i februari 2023 presenterades den nya visionen för bolaget – Tillsammans gör vi Luleå hållbart. Under dagen där samtliga medarbetare samlades varvades inspirationsföreläsningar och goda exempel från våra olika verksamheter med att börja arbetet med att formulera en målbild för 2023. Detta arbete som vi alla genomförde tillsammans syftar till att stärka känslan av ett bolag med stolta medarbetare. I slutet av 2023 tog vi avstamp i den formulerade målbilden och inledde arbetet med att alla avdelningar och enheter inom bolaget arbetar fram specifika mål och aktiviteter för sitt arbete för att nå den uppsatta målbilden. Målbilden följs upp och utvärderas kontinuerligt under året.

För att stärka stoltheten bland våra medarbetare instiftades 2023 Lumirepriset. Lumirepriset hyllar våra fantastiska medarbetare för deras bidrag till Lumires övergripande mål. Eller genom att ha gjort något utöver det vanliga för en medarbetare eller verksamhet. Det finns möjlighet för alla medarbetare att nominera en kollega, ett arbetslag eller en insats som bidragit till att uppnå Lumires övergripande målbild – prisutdelningen sker i samband med den årliga Lumiredagen för våra anställda. 2023 års Lumire-pris gick till vår IT- och Säkerhetschef.

Kompetensutvecklingsdagar (per anställd)	2023	2022
Utbildningar, konferenser, studiebesök.	2	2

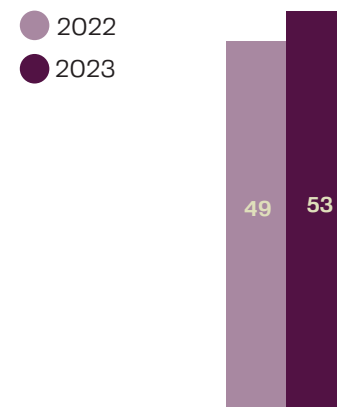
Under 2022 blev kommunens VA-sektion en del av vårt bolag, vi välkomnade då allt fler medarbetare till vårt bolag. I samband med detta ville vi också se till att skapa en ny och förbättrad onboardingprocess. Den första tiden på ett nytt jobb är oerhört viktig och kan avgöra om en medarbetare väljer att stanna kvar på sin nya arbetsplats. Onboardingen är ett tillfälle att visa upp den interna kulturen och stärka arbetsvarumärket. Lumintro är en del i vår onboardingprocess, för att ge våra nya medarbetare en så bra start som möjligt. För att lära känna varandra och alla våra verksamheter bättre ger alla våra verksamheter Lumintro, ett introduktionsprogram för alla nyanställda på Lumire. Lumintro löper under hela året och även den som inte är nyanställd kan vid mån om plats möjlighet att anmäla sitt intresse till ett eller flera områden. Totalt erbjuder vi åtta träffar inom våra olika verksamheter där våra nyanställda får en presentation av respektive avdelning samt ett studiebesök.

Friskvårdssatsning

Vi erbjuder hälsofrämjande aktiviteter – alla våra medarbetare som är heltidsanställda erhåller ett friskvårdsbidrag om 4 000 kr per år. Om verksamheter tillåter finns möjlighet att ta ut en friskvårdstimma i veckan. Under 2023 nyttjade nästan 53% av de anställda sitt friskvårdsbidrag.

Lumires friskvårdssatsning, här ett gäng starka medarbetare på gruppträning.

Procentuell andel anställda som nyttjade friskvårdsbidraget.

Kompetensförsörjning och rekrytering

Kompetensförsörjning och rekrytering är avgörande processer för att Lumire ska kunna säkra den arbetskraft och de färdigheter som behövs för att uppnå våra uppsatta mål, både på kort och lång sikt.

Kompetens och resurser

De gröna industriprojekt som planeras i Norrbotten och Västerbotten beräknas skapa ett stort antal nya arbetstillfällen. Som befintligt bolag i regionen behöver vi hantera den omflyttning av personella resurser detta innebär. Det är en högt prioriterad fråga att vi är rustade med rätt kompetens, arbetssätt och organisation för att möta de utmaningar och investeringsbehov som finns idag men även som stundar i framtiden. Vi behöver rekrytera rätt kompetenser såväl som att utveckla och bygga befintliga medarbetares kompetens.

Under 2023 fanns det fortsatta utmaningar med upplevd hög arbetsbelastning på vissa delar i bolaget. Vi upplevde även en viss svårighet att rekrytera nyckelkompetenser som till exempel projektledare, c-chaufförer, drifttekniker och VA-ingenjörer, vilket gör kompetensförsörjning till en kritisk fråga att kontinuerligt arbeta med.

	2023	2022
Sökande till tjänster	924 (medel 29,8)	193 (medel 27,6)

Praktikplatser och examensarbeten

Under 2023 hade vi på återvinning och avfallsidan 13 praktikanter från yrkesskolan, gymnasie- och gymnasiesärskolan samt grundskola som var med och lärde sig om vad det finns för olika arbetsmoment på en återvinningscentral – allt från återbruksmottagning till butik och återvinning, de har även fått följa med våra chaufförer och insamlingsfordon för att lära sig mer om hur vi samlar in avfall för återvinning. Under sommaren 2023 tog vi även emot ett antal feriejobbare som arbetade på vår återvinningscentral Risslan med allt från återbruksmottagning till att hjälpa våra kunder i butiken Hållbarhetshuset.

Förskolebesök med våra insamlingsfordon.

Lumire hanterar regelbundet examensarbeten och projekt som bidrar till forskning och utveckling inom miljöteknik och hållbarhet. Under 2023 genomfördes bland annat ett examensarbete gällande PFAS-problematik vid Uddebo avloppsreningsverk. Examensarbetet fokuserade på att sammanställa och analysera frekvent provtagning av PFAS i avloppsvatten och slam. Studien undersökte bland annat hur PFAS kommer in i systemet via snösmältning och deponier, vilket ger viktig kunskap för framtida reningsprocesser. Detta examensarbete bidrog både till forskningen om miljögifter och till förståelse för hur dessa ämnen påverkar lokala vattenresurser.

Våra glada medarbetare träffar studenter på Luleå Tekniska Universitet.

Samarbeten

Vi vill gärna samarbeta med företag och organisationer för att skapa ett Luleå som mår bra idag och i framtiden. Vi vill att alla parter ska ha nytta av samarbeten och sponsring, och prioriterar områden som påverkar kommunens arbete för ett hållbarare Luleå.

Vi genomför samarbeten och sponsring inom tre områden:

- samhälle, där exempelvis evenemangssponsring ingår. Idrott där samarbetet ska ge föreningen möjlighet att utvecklas med fokus på hållbarhet och välmående för barn och vuxna.
- kultur, verksamhet eller aktivitet som ger nöje och nytta för Luleåbor exempelvis via cirkulär ekonomi eller återbruk.
- dessutom ser Lumire gärna ansökningar som innehåller initiativ som skapar incitament till beteendeförbättringar i samklang med social, ekonomisk eller ekologisk hållbarhet.

Vi har valt att inte samarbeta med, eller sponsra politiska partier eller religiösa organisationer. Vi samarbetar heller inte med företag och organisationer som uppenbart skadar människor och, eller miljö. Företag som diskriminerar anställda eller kunder eller som anlitar barnarbetare ingår heller inte i våra samarbeten eller sponsringsupplägg.

Beslut om samarbeten och sponsring fattas av vår sponsringsgrupp. Ledningsgruppen och styrelsen informeras löpande om våra sponsringsinitiativ. Bolagets sponsringsbudget bestäms i samband med att nästkommande års budget fastställs. Sponsringen ska vara väl balanserad ur ett jämställdhetsperspektiv och vara förenlig med bolagets värdegrund.

Sponsringen ska präglas av öppenhet samt tåla granskning, Lumire förbehåller sig rätten att i varje enskilt fall avböja eller avbryta ett sponsorsamarbete.

Vi verkar för ett hållbart Luleå idag och i framtiden. Under 2023 bidrog vi med 722 500 SEK till sponsring/miljöprojekt och samarbetsavtal.

Branschnätverk

Genom att stödja initiativ och ingå i branschnätverk så som Avfall Sverige, Svenskt Vatten, Dag & Nät och nätverk som Hållbart Byggnade, deltar Lumire i viktiga utvecklingsprojekt som främjar hållbarhet både lokalt och nationellt.

Lumire stolt matchvärd för Luleå Hockey/MSSK.

Forskning och utveckling

På Lumire strävar vi efter att ständigt utveckla vår verksamhet för att bidra till en hållbar samhällsutveckling. Vi strävar efter att både vattnet och avfallet ska gå i ett kretslopp. För att nå de strategiska målen och bidra till en hållbar samhällsutveckling är vi delaktiga i ett flertal olika forskningsprojekt. Med hjälp av forskning och externa samarbeten kan vi utveckla teknik och arbetssätt som gör att vi kan spara vatten, rena avloppsvattnet bättre samt återbruka och återvinna mer och fler material för att minska miljöbelastningen. För att besluta vilka forsknings- och utvecklingsprojekt vi ska medverka i har vi valt tre forskningsinriktningar:

Hållbarhet och cirkularitet

Forskningsprojekt som syftar att öka miljö- och samhällsnytta av vatten- och avfalltjänster. Huvudspåret är utveckling av tekniska lösningar, affärsmodeller och kommunikationsstrategier som främjar cirkulation av energi, material, näringsämnen och vatten i samhället.

Säkerhet och resilience

Forskningsprojekt som syftar till att långsiktigt säkerställa försörjning av vatten- och avfalltjänster även under kritiska förhållanden såsom extremväder samt cyber- och fysiska attacker. Forskning om riskhantering kopplat till driftstörningar och infrastrukturfel ingår även i denna forskningsinriktning.

Datadriven verksamhet

Forskningsprojekt som syftar till att möjliggöra och förbättra samling, lagring, överföring och tolkning av data. Detta för att stödja beslutfattande samt optimera drift och underhåll vid försörjning av vatten- och avfalltjänster. Forskningsriktningen täcker också integration av olika digitalsystem och arbetsprocesser kopplade till användning av datadrivna verktyg.

Exempel på forskningsprojekt under 2023

Drizzle

På Lumire är vi stolta över att vara en part inom DRIZZLE – Centrum för dagvattenhantering, ett kompetenscentrum med finansiering från VINNOVA, i samarbete med Luleå tekniska universitet och ett flertal andra parter. Målet med centret är att utveckla innovativa lösningar för att hantera dagvatten i städer på ett sätt som

minskar risken för översvämningar och minimerar föroreningar i sjöar och vattendrag. Lumire bidrar med vår praktiska kunskap och erfarenhet från hantering av vatten och avloppssystem i Luleå, men ges samtidigt möjlighet att belysa utmaningar som forskningen kan utröna vidare.

Projektet fokuserar på tre huvudsakliga områden: dagvattenkvalitet, dagvattenvolym och integrerade dagvattenlösningar. Vårt engagemang ligger i att utveckla multifunktionell blå/grön infrastruktur som kan hantera stora mängder vatten på ett hållbart sätt. Inom DRIZZLE är Lumire tillhandahållare av en test site i Luleå för dagvatten i kallt klimat, vilket möjliggör forskning i det klimat som vi behöver anpassa våra system efter. Genom att delta i fältstudier och implementera dessa innovativa lösningar i verkliga miljöer i Luleå, hjälper vi till att skapa långsiktigt hållbara system som bidrar till FN:s globala hållbarhetsmål.

Provtagning i pilotanläggning, forskningsprojekt Drizzle.

Dag & Nät

Lumire är en aktiv partner i Dag & Nät, ett kompetensnätverk med privata och offentliga aktörer som leds av Luleå tekniska universitet. Dag & Nät fokuserar på forskning och utveckling inom VA-teknik, dagvatten, ledningsnät och resurseffektiva avloppssystem. I nätverket tar aktörerna del av forskning och delar erfarenheter med varandra. Lumire bidrar med sin praktiska erfarenhet och lokala kunskap från VA-verksamheten i Luleå, vilket hjälper forskarna att utveckla och testa nya lösningar som kan implementeras i verkliga miljöer. Kunskapen som vi får genom att delta i Dag & Nät kan vi inkorporera i vår verksamhet.

Ute i fält, kompetensnätverket Dag & Nät.

Alternativa fyllnadsmaterial på konstgräsplaner

Under 2022 startades projektet som utvärderades och redovisades sommaren 2023 gällande nya miljövänligare fyllnadsmaterial på konstgräsplaner. Lumire deltog i projektet tillsammans med LTU, Luleå kommun och Lulebo och från LTU:s sida har en delrapport i form av ett examensarbete redovisat resultatet av studien. I studien följdes kvaliteten på vatten som har passerat fotbollsplanerna: en med gummigranulat, en med krossade olivkärnor och en med plastbestruken sand. Fokus har legat på spridning av partiklar. Det vill säga hur mycket partiklar som sprids med vattnet.

Förhoppningen är att Luleå kommun kan köpa in mer miljövänligt granulat till konstgräsplanerna i framtiden.

Lumire, Luleå Tekniska Universitet, Luleå kommun och Lulebo - tillsammans för mer miljövänliga fyllnadsmaterial på konstgräsplaner.

Uppförandekod och etiska riktlinjer

Affärsetiken hos Luleå Miljöresurs bygger på transparens, ansvarstagande och hållbarhet. Som ett kommunalt bolag har Luleå Miljöresurs ett tydligt samhällsansvar och följer strikta etiska riktlinjer som inte bara syftar till att skapa ekonomisk hållbarhet, utan även socialt och miljömässigt ansvar. Vår uppförandekod, H.A.R.E. (Hjälpksamhet, Ansvar, Respekt och Engagemang), är grunden för hur vi arbetar och hur vi bemöter varandra, uppförandekoden gäller alla anställda på Lumire och ska även respekteras av samarbetspartners och leverantörer.

Inköp och upphandling

Varje år upphandlar Luleå Miljöresurs stora volymer av varor och tjänster av ett stort antal olika leverantörer och entreprenörer. Luleå Miljöresurs AB ska ha en hållbar och ändamålsenlig inköps- och upphandlingsprocess som hanterar bolagets likvida medel på ett ansvarsfullt sätt. Bolagets behov ska tillgodoses med rätt kvalitet till rätt kostnad med hänsyn till ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. För att säkra att våra strategiska leverantörer uppfyller våra miljö- och kvalitetskrav samt att de kan fungera som långsiktiga samarbetspartners, följer vi vår rutin för leverantörsbedömning. Rutinen gäller både för varor och tjänster och är utformade med ambition att bidra till en hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling.

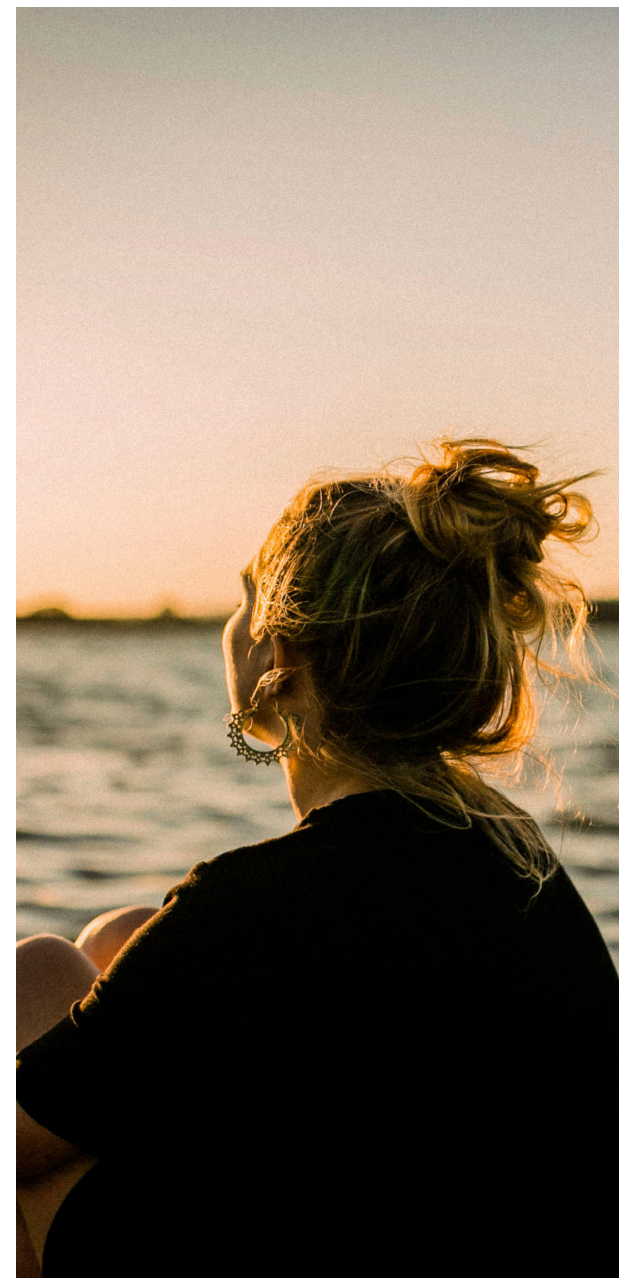
Vi följer Luleå kommuns inköbspolicy och vårt bolags riktlinjer för hållbara inköp. Som helägt kommunalt bolag är Lumire en offentlig organisation och bolaget omfattas därför av de lagar som styr hur upphandling ska gå till, framför allt lagen om offentlig upphandling (LOU). Årligen köper vi varor och tjänster för cirka 200 Mkr och vi säljer motsvarande för cirka 420 Mkr.

Utbildningsprogram mot korruption och mutor

Bekämpande av korruption är en förutsättning för att kunna uppnå alla mål i Agenda 2030. Som ett kommunägt bolag har vi ett särskilt ansvar att bekämpa mutor och annan korruption samtidigt som vi ska upprätthålla krav på saklighet och opartiskhet. Vid varje nyanställning skickas det ut en inbjudan till obligatoriska kurser att genomföra, bland dessa kurser ingår en utbildning om mutor och korruption.

Visselblåsarfunktion

Det är viktigt att tidigt fånga upp och agera på signaler om eventuella missförhållanden i offentlig verksamhet. Lumire har en visselblåsarfunktion via företaget Lantero som är till för både anställda och medborgare. Syftet med visselblåsarfunktionen är att hjälpa oss uppmärksamma och hantera eventuella brister i verksamheten som kan påverka våra kunder, medarbetare eller andra intressenter. Under 2023 inkom inga ärenden till visselblåsarfunktionen.

Bilaga

Materials lag (ton/år)	2023	2022
Hushållsavfall, energiutvinning	10 329	10 304
Hushållsavfall, deponering	0	0
Matavfall, biologisk behandling	4 018	4 113
Material till återbruk	4	257
Textil till återbruk	4	71,9
Grovavfall, materialåtervinning	1 524	1 869
Grovavfall, energiutvinning	5 933	8 726
Grovavfall, konstruktionsmaterial till anläggningsändamål	2 447	2 546
Grovavfall, deponering	289	333
Trädgårdsavfall, biologisk behandling	1 116	1 505
Trädgårdsavfall, energiutvinning	1 388	1 580
Farligt avfall	486	560
Elavfall inkl batterier	1 108	1 250
Slam och latrin	14 395	14 628
Fettavskiljarslam	480	451

Återvinning, återbruk, matavfallsinsamling	2023	2022
Andel materialåtervinning för avfall som tas emot på ÅVC och återbruk (%)	16	18
Andel matavfall till biologisk behandling av uppskattad uppkommen mängd (%)	59	56
Andel cirkulerade artiklar i Hållbarhetshuset och Secondhandbutiken Samlat (st)	263 680	187 191

Energiintensitet (kWh/m ³)	2023	2022
Energianvändning per renad m ³ dricksvatten (vatten, ledningsnät vatten samt hälften av fordonsbränsle)	0,82	0,81
Energianvändning per renad m ³ avloppsvatten (vatten, ledningsnät vatten samt hälften av fordonsbränsle)	0,79	0,78

Ekonomi	2023	2022
Nettoomsättning (MKr)	444	389
Rörelseresultat (MKr)	7	9
Resultat efter finansiella poster (MKr)	7	9
Balansomslutning (MKr)	300	268
Anläggningstillgångar (MKr)	145	132
Soliditet (%)	31,4	34,7
Utfall av investeringar (MKr)	43	38
Nettoomsättning VA (MKr)	247	227
Nettoomsättning avfall (MKr)	169	155

Medarbetare - könsfördelning	Antal	%
Män	112	70%
Kvinnor	47	30%

Medarbetare - Åldersfördelning (års arbetande)	Antal	%
Upp till 29 år	19	12
30 - 50 år	83	52
Mer än 50 år	57	36

Jenny Widmark, Hållbarhetschef

Telefon: 0920-25 09 00

E-post: kundservice@lumire.se

www.lumire.se